Algemene beschouwingen D66 Perspectiefnota 2026 – Ilhan Tekir

Voorzitter,

Een algemene beschouwing zonder financiële duiding is als soep zonder zout. Ik trap daarom zoals u inmiddels van D66 gewend bent af met een financiële beschouwing. Daar vallen of staan de keuzes die wij immers maken.

Als je dan het financiële beeld aanschouwt vallen een paar zaken op. De begroting is meerjarig sluitend en dat is positief. De marges zijn echter wel beperkt. Als de meicirculaire van het Rijk niet zo gunstig was geweest, dan zou hier vandaag een hele andere perspectiefnota hebben gelegen. De meicirculaire levert immers structureel zo'n 1 miljoen euro voordeel op. En dat is in Gorinchem een serieuze meevaller. Want laten we eerlijk zijn, verder bezuinigen zou geen optie zijn geweest aangezien we nog bezuinigingen uit de vorige ronde hebben in te vullen. We kunnen niet nog eens de ozb met 10% verhogen of de parkeertarieven met 40%. Daar komt bij dat de buffers zijn uitgedund: het weerstandsvermogen zou eind dit jaar uitkomen op 1,42 – zo'n beetje op de ondergrens van de bandbreedte. Dan zijn er de komende jaren ook nog allerlei opgaves die als een soort zwaard van Damocles boven het hoofd hangen. Denk aan onderwijshuisvesting, mobiliteit en de ombuigingen in het sociaal domein zoals jeugdzorg. Ik wens dan ook nu al het volgende college veel succes bij het leggen van deze puzzel.

Voorzitter, dan zou ik graag een aantal thema's de revue willen laten passeren. En her en der volgt daar een motie of vraag uit.

Ik begin met onze buurthuizen. Die hebben het helaas niet makkelijk door alle prijsstijgingen en ook het feit dat ze daar dit jaar niet voor zijn gecompenseerd. Gelukkig trekken we dat voor 2026 wel weer recht, maar de pijn is al zichtbaar geleden. Dat uit zich ook in het overzicht van toegekende en aangevraagde subsidies, waarbij het gat tussen die twee steeds groter lijkt te worden. En dat is het meest zichtbaar bij Centraal Punt. Niet alleen in de cijfers maar vooral ook in de praktijk. Zo voelde Centraal Punt zich een tijdje terug genoodzaakt om de avondopenstelling terug te draaien, met als gevolg dat jongeren weer hun hangplek creëren in de wijk. Daarom hebben D66, Stadsbelang, Democraten Gorcum en de PvdA een motie opgesteld om de toekomst van Centraal Punt nu voor eens en voor altijd te borgen. Te beginnen met een verhoogde subsidie in 2026 en vervolgens in samenspraak uitwerken van een meerjarige subsidierelatie. Die waardering, voorzitter, is niet veel gevraagd voor een succesvol buurthuis dat Gorcum rijk is. Wellicht wat onorthodox en niet altijd passend in de systeemwereld van de gemeente, maar dat mag ons er niet van weerhouden om in dialoog te blijven en mee te bewegen waar nodig om samen het beste voor elkaar te krijgen. De jongeren hunkeren ernaar, de wijk hunkert ernaar en hopelijk kunnen we daar als gemeenteraad een overtuigende reactie op geven.

Dan het thema erfgoed, voorzitter. Zoals u weet hebben we onlangs nog in deze raad het erfgoedbeleid vastgesteld, om het Gorcums erfgoed te beschermen, te behouden en beleefbaar te maken. In een 103 pagina's tellend document is het erfgoedbeleid gekoppeld aan het Gorcums DNA. Toen al was duidelijk dat het een financiële uitdaging zou worden. Het schetst dan toch onze verbazing dat de erfgoedadviseur wordt wegbezuinigd, terwijl de inkt van de nieuwe nota nog niet droog is. Die erfgoedadviseur is nu juist nodig voor afstemming en samenwerking tussen de betrokken afdelingen, externe stakeholders en erfgoedgemeenschappen. Maar ook voor de naleving van de wettelijke erfgoedtaken. Het is dus niet iets wat je kunt beleggen bij alle andere afdelingen. Getuige ook de pleitbrieven van de erfgoedcommissie, Oud-Gorcum en st. Stadsherstel Gorinchem zijn wij van mening dat een minimale basis van 0,5 fte noodzakelijk is. Daarom dient D66 samen met GA en de SP een motie in om deze minimale basis structureel te regelen.

Thema afval en ik beperk mij voor het gemak tot grofvuil, want hier kun je eigenlijk een hele algemene beschouwing op loslaten. Dat gaan we niet doen. Ik realiseer me dat het een terugkerend thema is geworden, maar daar is ook alle reden toe. Immers, er ligt sinds kort een adviesrapport van Avalon

waarin wordt geconcludeerd dat de huidige grofvuilregeling niet laagdrempelig is. Dat is een conclusie waar we niet meer omheen kunnen. Ik bedoel, het beeld op straat spreekt boekdelen, maar nu schrijven ook mensen met kennis van zaken dat we het over een andere boeg moeten gooien. Avalon doet een aantal suggesties die D66, Stadsbelang en Democraten Gorcum in een motie hebben uitgewerkt. En de motie is erop gericht om het gemak bij onze inwoners te vergroten om grofvuil zelf weg te brengen, zonder dat je hoeft te vrezen voor kosten. We stellen daarom concreet voor om van 3 naar 12 gratis beurten te gaan. En om het tarief voor een ophaalafspraak substantieel te verlagen. Als het daarbij helpend is dagen we Waardlanden uit om een vast ophaalmoment in de maand te prikken voor alle wijken. Tegelijkertijd schroeven we de bedrijfs- en bouwafvalstromen verder aan door hier te allen tijde een tarief tegenover te stellen. Bouwafval hoort immers in een daartoe bestemde container op locatie zonder dat de gemeenschap opdraait voor de verwerkingskosten. Deze motie heef als titel gekregen: grofvuil hoort niet op straat

Ik ga door met het thema windenergie. Altijd wel een hot item in Gorinchem maar de laatste update over de verkenning naar windmolens op Gorinchem-Noord is alweer van maart en rond deze tijd zouden we in gesprek gaan over de uitgevoerde onderzoeken. Wat we inmiddels wel weten is dat Molenlanden heeft gekozen voor een alternatieve invulling: namelijk middelgrote windturbines op bedrijventerreinen en kleine windturbines in het buitengebied. Welke afweging gaat Gorinchem in dit licht maken? We zien de onderzoeksresultaten daarom graag tegemoet en horen graag concreet van het college wanneer wij in Gorinchem het gesprek hierover gaan voeren. Voor D66 zijn megaturbines van 240 meter op Gorinchem-Noord in ieder geval nog steeds onverteerbaar als we daarmee in een klap het perspectief op woningbouw onmogelijk maken. Het besluit dat wij hier nemen is voor de komende 50 tot 100 jaren bepalend voor de ontwikkeling van Gorinchem-Noord. Daarom moet dat besluit wat ons betreft meteen het meest optimale voor de stad en regio zijn.

We zijn in dat kader ook benieuwd hoe het staat met de verkenning naar woningbouw op Gorinchem-Noord. Wat dat betreft hebben we de wind in de rug, aangezien het voor gemeenten makkelijker is geworden om te bouwen buiten de bebouwde kom. Onlangs schrapte de minister namelijk de zogenaamde ‘ladder voor duurzame verstedelijking’ die bepaalde dat gemeenten eerst moesten onderbouwen waarom er buiten de bebouwde kom gebouwd zou worden. Dat is bijna een open uitnodiging voor gemeenten als Gorinchem om ‘verder aan de slag te gaan’, zoals uw eigen credo luidt. Ziet het college dit ook zo? En is het college met ons eens dat dit de kansen voor onze verkenning op Noord vergroot?

Dan thema onderwijs, voorzitter, en nog specifieker de voorschoolse educatie. Voorschoolse Educatie is cruciaal voor kinderen met een taal- of ontwikkelachterstand. Op liefst 19 plekken in de stad leren peuters om met elkaar te spelen, te zingen en misschien nog belangrijker om elkaar te leren kennen. Maar juist deze ondersteuning komt nu onder druk te staan vanwege bezuinigingen. D66 heeft hier eerder al schriftelijke vragen over gesteld, omdat deze vorm van educatie misschien wel de beste remedie is tegen kansenongelijkheid. De gemeente Gorinchem maakt daar, samen met de betrokken partijen, al jarenlang met succes veel werk van en monitort de uitvoering en opbrengsten. Des te meer wij ons zorgen maken over de mogelijke bezuinigingen op de voorschoolse educatie. Deze zullen naar verwachting verschraling van aanbod en daardoor ongewenste effecten op de deelname en opbrengsten veroorzaken. Daarom vragen D66, PvdA en Democraten Gorinchem het college om peuteropvang toegankelijk te voor álle kinderen, ongeacht het inkomen van hun ouders en niet te bezuinigen programma’s die bijdragen aan gelijke kansen. Want als we ergens niet op moeten bezuinigen, is het op de toekomst van onze kinderen.

Met dat hoopvolle toekomstbeeld sluit ik af voorzitter. Dankuwel.